

ISLE OF MAN

Uttrycket "tid är pengar" får en ny innebörd i den sömniga byn Cronk på Isle of Man.

Här, i ett radhusgarage, gör **Roger Smith** armbandsur som kostar upp till 3,5 miljoner kronor och kan ta tre år att tillverka – från minsta skruv till sekundvisaren.

Välkommen in i världens mest exklusiva klockverkstad.

PETER LUNDEGÅRDH (TEXT) OCH JESPER FRISK (FOTO)
pl@di.se +44 7841 43 78 79

Med tidlöshet som drivkraft

» Bakom den vikbara garageporten plockas några av de mest utsökta, handtillverkade urverken som finns ihop. Här pillas de 225 delarna samman, 0,2 millimeter små skruvar, florstunna kugghjul, bit för bit i en oändligt tidsödande process. Resultatet, när det har polerats färdigt, hamnar hos extremt kräsna klocksamlare.

Det är ett hantverk som bara några få nu levande personer bemästrar. Roger Smith är en av dem.

Under tio år i branschen har hans företag tillverkat två serier av armbandsur. Den första omfattar nio klockor. I serie 2 har till dags dato 35 ur tillverkats, vart och ett med ett pris på drygt 750 000 kronor. Vissa är dyrare, men då ingår en specialtillverkad möbel för klocksamlare.

"Det är ju en galet låg volym egentligen. Vi gör tio klockor om året nu, försöker få det till tolv nästa år och nå femton om två år eller så. Det går inte att göra dem fortare", säger Roger Smith som har fem anställda.

ENKLARE ÄN KUNDERNA. Men låt oss vrida visarna tillbaka några timmar. Roger Smith skjutsar oss för att träffa en mycket speciell person. Vi åker i hans midnattsblå Jaguar av enkel modell (ironiskt nog, för hans kunder färdas garanterat i Bentley eller Rolls-Royce).

Isle of Man visar sig från sin bästa sida.

»Vi gör tio klockor om året nu... Det går inte att göra dem fortare.«

ROGER SMITH, urmakare

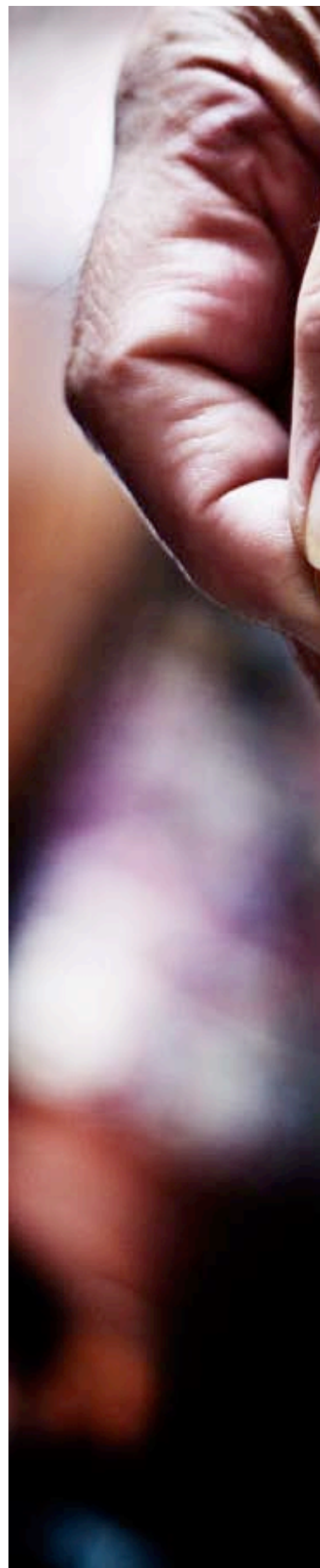
Ljuvligt sensommarväder, alldeles perfekt för det som ön är mest känd för: motorcykeltävlingar. De smala, slingrande vägarna kantas av gröna buskar i ett böljande landskap där öppna fält bryts av små pittoreska byar med låga byggnader och många pubar.

Öns befolkning brukar elakt beskrivas som 80 000 alkoholister som klamrar sig fast vid en klippa i havet. Roger Smith hör till en annan kategori. Han kör visserligen som en bil-tjuv men talar lugnt och eftertänksamt och varnar oss för att **GEORGE** kan vara lite "svår".

VIGT SITT LIV. George heter Daniels i efternamn och är en legend i klockvärlden som har gjort sig odödlig genom att uppfinna en ny variant av klockans mekaniska hjärta, där kugghjulen puttar, snarare än glider, mot varandra. Det gör att delarna inte behöver oljas och att klockan i praktiken heller inte kräver någon service.

Det tog George Daniels 20 år att övertyga de schweiziska tillverkarna om mekanismens förträfflighet. Nu sitter den i de allra bästa modellerna av Omegaklockorna och nämns till och med i reklamtexterna.

Innovationen har gett honom doktorshatt, hjältestatus och utmärkelser från det brittiska kungahuset. Så sent som i våras fick han Commander of the Order of the

TIDSKRÄVANDE. För att tillverka ett fickur krävs kunskap i över 30 olika hantverk. Mästaren George Daniels och hans tidigare lärjunge Roger Smith behärskar dem alla, från att svarva kugghjul till att bocka höljet. Ett enda fickur kan ta 2 500 timmar att färdigställa.

British Empire, det vill säga snäppet under att få kalla sig Sir.

George Daniels tar emot i sitt stora hus, en 1800-talsbyggnad med tinnar och torn och en frodig trädgård. Varningen att han skulle vara "grumpy" visar sig vara obefogad.

Den 84-åriga klockmästaren är en förträffligt vänlig och underfundig man.

"Jag har vikt mitt liv åt att förfina klocktillverkningen. Jag har till och med skrivit en bok om hur man gör klockor. Den borde alla klockentusiaster ha. Där står allt om hur man gör, den ger en till och med en smäll på fingrarna om man skulle göra fel", säger han med hes stämma.

Roger Smith har ett väl tummat exemplar av boken hemma. Han träffade George Daniels första gången på 1980-talet på Manchester School of Horology.

"Jag var 19 och han föreläste på skolan. Det var det mest fantastiska jag någonsin lyssnat på. Jag kunde bara inte tro att en enda människa kunde göra ett fickur på egen hand från start till mål. Det var överväldigande. Det sådde ett frö hos mig."

BAKLÄXA AV MÄSTAREN. Han började tillverka sitt eget fickur. Ett och ett halvt år senare tog han med det till George Daniels för att få ett omdöme.

"Den är hemsk", löd mästarens kompromisslösa dom.

"Problemet är att den ser handgjord" ▶

REPORTAGE

MÄSTAREN George Daniels plockade isär sin första klocka som femåring. I dag är han en auktoritet i klockvärlden och har i kraft av sitt kunnande fungerat som expertkonsult åt auktionshuset Sotheby's sedan 1969. Hans egna klockor är hett eftertraktade på auktionsmarknaden och säljs för miljonbelopp.

► ut. Om man ska göra en handgjord klocka så måste den se bättre ut än en maskintillverkad. Man ska inte kunna se repor av verktyg. Lägg undan den här i din verkstad och börja om.”

Lärlingen lydde och började på ny kula med att svarva skruvar och kuggjul, fräsa boetten, fila visare och bocka höljet. Rubbet.

Det är som om man skulle bestämma sig för att bygga ett hus, snickra, fixa vatten och avlopp, dra all el, och toppa hela kalaset med att mura skorstenen och gjuta takpannorna. På egen hand. I miniatyrformat.

Vi talar om tålmod på olympiska höjder. ”Jag började om med den klockan fyra gånger. Allteftersom jag lärde mig de olika momenten insåg jag att de komponenter jag hade gjort tidigare hade för dålig kvalitet. Jag höll på i fem och ett halvt år. Man vill bli färdig snabbt, men det tar tid att få

delarna riktigt bra. Man måste sakta ned processen. Man måste ha rätt inställning och personlighet”, säger Roger Smith.

Mästaren nickar instämmande.

”Hemligheten är tålmod, hängivenhet och självkritik”, säger han.

INTELLEKTET OCH KRAFTEN. När de är tillsammans är det som att se Obi-Wan Kenobi och Luke Skywalker. George Daniels må sakna en brun huvkappa men intellektet blixtrar som en ljussabel. Roger Smith är den som nu har kraften med sig och drar det tunga lasset i deras gemensamma projekt. Det är en klockserie som konnässörerna väntar ivrigt på att få se resultatet av. För Rogers del innebär det emellertid en del påfrestningar eftersom George Daniels är en man som alltid vill ha allting gjort i går.

»Allt det arbete som jag har lagt ned på dem går helt enkelt inte att sätta ett värde på.«

GEORGE DANIELS
en legend i klockvärlden

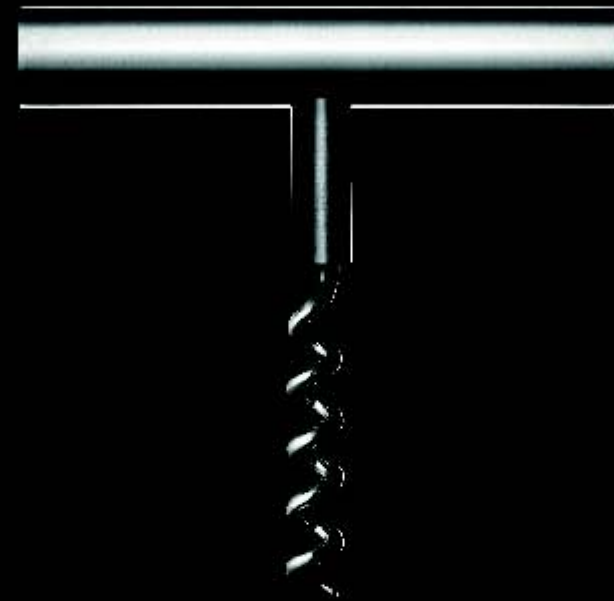
"George har hjälpt mig med olika tekniska detaljer och formgivning. Det är hans design, och han gör ändringar hela tiden."

Klockorna kommer att kosta cirka 1,5 Mkr styck, men kunder lär inte saknas. Ett George Daniels-armbandsur som såldes på auktion på Sotheby's i New York 2002 klubbades för motsvarande drygt 2,3 Mkr. I dag torde värdet vara minst det dubbla.

INTE EN PENNY. George Daniels påstår att han själv "aldrig har tjänat en penny" på sina klockor, men det förefaller vara en sanning med modifikation. I hans garage den står en magnifik samling veteranbilar, med bland annat en Daimler från 1906 och en brandsilsröd Alfa Romeo från 1932.

Dessutom har han ett antal av sina egna armbandsur som han vägrar skiljas ifrån. ▶

Nordea

Vill du få ett nytt perspektiv på riskhantering?

Prata med en av våra rådgivare.

Finansiell riskhantering är en fråga om kunskap, risk och långsiktig avkastning. Men även om strategi och perspektiv. Din nuvarande Private Banking-rådgivare har säkert sett att se på dina tillgångar i förhållande till risker, men eventuellt har vi ett annat. Ring en av våra rådgivare idag och boka ett strategimöte, så får du våra experters syn på riskhantering.

Ring 0771-455 455 eller besök nordeaprivatebanking.se

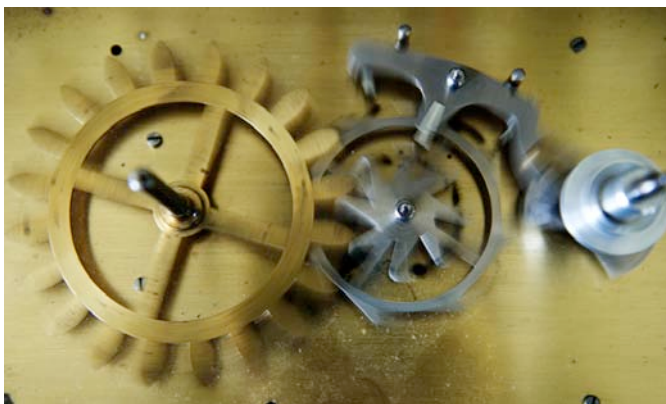
Nordea Private Banking – bäst bland storbankerna enligt Affärsvärlden nr 21, 26 maj 2010.

Private Banking

REPORTAGE

FINLIR. Roger Smith i sin verkstad i garaget i radhuset på Isle of Man. Här görs delarna till armbandsuren helt för hand. Merparten av arbetet handlar om att de olika komponenterna rätt finish. De poleras minutiöst för att inte fukt ska kunna få fäste. Köparna är fram- för allt samlare. "De flesta är affärsmän som vill unna sig något extra", säger Roger Smith. Prislappen visar 750 000 kronor och uppåt. Uret till vänster är gjort av kompanjonen George Daniels.

► "Allt det arbete som jag har lagt ned på dem går helt enkelt inte att sätta ett värde på", säger han.

UTSÖKT I VARJE DETALJ. Vi är tillbaka i Roger Smiths garage och verkstad och tiden tycks stå stilla. Två anställda i vita rockor sitter med specialglasögon och precisionsverktyg djupt koncentrerade med var sitt skelett till klockor vilande i händerna. "80 procent av arbetet ligger i finishen. Den avgörande skillnaden mellan en klocka som kostar 1 000 pund och en som kostar 70 000 pund ligger i detaljerna och arbetet som lagts på att polera dem, materialvalet, hur visarna är gjorda, urtavlan... det är där skillnaden ligger."

Roger Smith visar ett specialbeställt armbandsur som tagit tre år att mejsla fram. Det är skräddarsytt med enastående vackert

formade detaljer i guld, juveler och mikroskopisk gravyr enligt önskemål från en amerikansk kund, bosatt i Kalifornien.

"Han hade redan köpt ett armbandsur från serie 1 men hade svårt att se siffrorna så jag gjorde en speciell design och ny mekanik för datumvisningen."

Prislappen är på 3,5 Mkr.

"Jag vill sätta en standard som inte finns i modern klocktillverkning. Allt ska vara utsökt. Det ska vara möjligt att ta fram en av mina klockor om 300 eller 400 år och den ska fortfarande fungera. Det är det som driver mig", säger Roger Smith.

Hur många som du finns det i dag?

"Jag tror att vår verkstad är unik i den meningen att du kan knacka på och be oss att göra en hel klocka där vi tillverkar allt på plats. Det finns ingen annan som klarar det."

»Det ska vara möjligt att ta fram en av mina klockor om 300 eller 400 år och den ska fortfarande fungera.«

ROGER SMITH
urmakare

Han är på väg till Peking och Hongkong på en två veckor lång säljresa.

"Jag har hört otroliga historier om Hongkong. Jag tror att det är det stället som gäller för tillfället. Det verkar inte finnas någon recession alls där vad det gäller klockmarknaden."

Har ni blivit kopierade ännu, finns dina klockor i gatustånden i Bangkok?

"Vi är inte tillräckligt kända. Men det vore roligt om man hittade en – jag skulle köpa den direkt", säger Roger Smith med ett roat leende.

Han ser ingen anledning att hitta en reklampelare typ **ROGER FEDERER** att spänna fast armbandsuren på. Exklusiviteten talar för sig själv.

"Men kanske skulle den kunna sitta på James Bonds handled – när han stiger ur en Aston Martin." □